

คำวินิจฉัยของ นายมงคล ธรรมัน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๓

วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง ศาลจังหวัดลำปางส่งคำโต้แย้งของโจทก์ กรณีระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลจังหวัดลำปางส่งคำโต้แย้งของ นายนิรันดร์ จิระสันติการ โจทก์ ซึ่งเป็นผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ และมาตรา ๑๒๖ โดยมีข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ว่า

ผู้ร้องเป็นโจทก์ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๘๖๒/๒๕๕๓ ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑ นายธีรศักดิ์ วรรณสุต ที่ ๒ นายยุวรัตน์ กมลเวชช ที่ ๓ นายโกทม อาริยา ที่ ๔ นายสวัสดิ์ โชติพานิช ที่ ๕ และนายจิระ บุญพจนสุนทร ที่ ๖ เป็นจำเลย ต่อศาลจังหวัดลำปาง เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ขอให้เพิกถอนคำสั่งอันมิชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ต่อศาลจังหวัดลำปาง ขอให้ส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยอ้างเหตุผลตามคำฟ้องว่า จำเลยทั้งหกจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๒ ในวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๓ ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ในเขตเลือกตั้งจังหวัดลำปาง ซึ่งมีจำนวนสมาชิกวุฒิสภาได้ ๓ คน ผู้ร้องได้รับคะแนนเสียงเป็นอันดับที่ ๓ แต่จำเลยทั้งหกไม่รับรองผลการเลือกตั้งให้ และประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่จำนวน ๓๕ เขตเลือกตั้ง รวมเขตเลือกตั้งจังหวัดลำปางด้วย โดยให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๓ ผู้ร้องได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นอันดับที่ ๒ ในขณะที่ยังไม่มีผลการประกาศผลการเลือกตั้งของผู้ร้อง จำเลยทั้งหกได้อาศัยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๗) ออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เพิ่มเติมข้อ ๖ ทวิ ในระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการ

สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ ความว่า “ในกรณี
ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดเกินกว่าหนึ่งครั้ง
คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจวินิจฉัยโดยใช้คะแนนเสียงเอกฉันท์ให้ถือว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นมิได้เป็น
ผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่อีก” ต่อมาจำเลยทั้งหก ไม่รับรองผลการเลือกตั้งของผู้ร้อง
อีกเป็นครั้งที่ ๒ และประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่จำนวน ๕ เขตเลือกตั้ง รวมทั้ง
เขตเลือกตั้งจังหวัดลำปางด้วย ในวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ และได้อาศัยระเบียบคณะกรรมการ
การเลือกตั้ง ๑ ข้อ ๖ ทวิ สั่งตัดสิทธิผู้ร้องมิให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้ง
จังหวัดลำปาง

ผู้ร้องเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ บัญญัติคุณสมบัติของผู้ที่จะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
เป็นสมาชิกวุฒิสภา และมาตรา ๑๒๖ บัญญัติลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก
วุฒิสภาไว้ อีกทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ
สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๗ บัญญัติรองรับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕
และมาตรา ๑๒๖ ไว้แล้ว การที่จำเลยทั้งหกอาศัยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๑ ที่ตราขึ้น
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๓)
ตัดสิทธิ การเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาของผู้ร้อง เป็นการเพิ่มลักษณะต้องห้ามมิให้
เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ อันเป็นการใช้อำนาจเสมอรัฐสภา
การเพิ่มลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖
จะกระทำได้โดยวิธีทางตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๓ เท่านั้น และโดยหลักกฎหมาย บทบัญญัติใด
ที่มีสาระอันเป็นการจำกัดตัดสิทธิอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของบุคคล จะต้องแปลความ
อย่างเคร่งครัด จะขยายให้เป็นโทษแก่บุคคลนอกจากที่บัญญัติชัดเจนแล้วหาได้ไม่ การออกระเบียบ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง ๑ ดังกล่าวไปปรับใช้ให้เป็นโทษแก่ข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน
การออกระเบียนดังกล่าว โดยให้โทษแก่บุคคลรวมทั้งผู้ร้อง จึงไม่มีผลย้อนหลังไปบังคับลงโทษผู้ร้อง ดังนั้น
จึงเป็นการออกระเบียบโดยมิชอบ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาล
จะใช้บังคับแก่คดี ต้องด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ
ในส่วนที่เกี่ยวกับระเบียนดังกล่าว ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรื้อการพิจารณาพิพากษาไว้ชั่วคราว และส่งความเห็น
ดังกล่าวนี้ตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลจังหวัดลำปางเห็นว่า เมื่อโจทก์อ้างว่าระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้
การเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ขัดหรือแย้งต่อ

รัฐธรรมนูญ และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงให้ส่งความเห็น
เช่นว่านั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย โดยให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้
ชั่วคราว

พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นต้องวินิจฉัยว่า ตามที่ศาลจังหวัดลำปางส่งคำโต้แย้งของผู้ร้อง ให้ศาล
รัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อน
ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมาย
ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย
บังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖
และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดี
ไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นว่านั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

เห็นว่า การที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๓) ออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓
มิได้เป็นการออกโดยองค์กรผู้ใช้อำนาจนิตินิติบัญญัติ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๒ ลงวันที่
๑ เมษายน ๒๕๕๒ และคำวินิจฉัยที่ ๑๔ - ๑๕/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๓ ว่า บทบัญญัติ
แห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ต้องออกโดยองค์กรผู้ใช้อำนา
จนิตินิติบัญญัติ ดังนั้น ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ฯ ดังกล่าว จึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
ตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ
ที่จะพิจารณาวินิจฉัย

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ